

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad	4/11/2013
Pwnc	Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru Ebrill 2011 - Mawrth 2014 : Cynnal Gwasanaeth Gwerthfawr. Y Pedwerydd Fframwaith y Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru Ebrill 2011 - Mawrth 2014 , Datganiad Blynyddol 2012-2013 .
Deilydd(ion) Portffolio	Cynghorydd Ieuan Williams
Swyddog(ion) Arweiniol	Pat West: Prif Swyddog Amgueddfeydd ac Archifau Rachel Rowlands: Rheolwr Gwasanaeth Llyfrgell
Swyddog Cyswllt	Rachel Rowlands x2094
Natur a rheswm am adrodd	
<p>Gofyn cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith i'r Adroddiad Blynyddol y Gwasanaeth Llyfrgell ar gyfer 2012/13</p> <p>I adrodd ar asesiad Llywodraeth Cymru (CyMAL) ar Adroddiad Blynyddol y Gwasanaeth Llyfrgell 2012/13 a'r materion sy'n codi .</p> <p>I adnabod cryfderau a gwendidau cymharol y Gwasanaeth Llyfrgell a Gwybodaeth fel y nodwyd yn y drafft adroddiad blynyddol 2012 - 2013.</p>	

A - Cyflwyniad / Cefndir / Materion sydd angen sylw
<p>Cyflwynodd y Llywodraeth Cynulliad Cymru y Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus statudol ym mis Ebrill 2002 i nodi lefelau isaf o ddarpariaeth llyfrgell a bwriedir i ddarparu mesuriadau perfformiad cymharol i arwain gwelliannau i'r gwasanaeth. Mae'r Ddeddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964 ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod lleol "yn darparu gwasanaeth llyfrgell gynhwysfawr ac effeithlon i bawb sy'n dymuno gwneud defnydd ohono." Gan fod y termau "cynhwysfawr ac effeithlon" heb gael eu diffinio yn y Ddeddf, cyflwynodd y Llywodraeth Cynulliad Cymru y Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus i ddiffinio lefelau gwasanaeth ac i gynorthwyo'r Gweinidog perthnasol (ar hyn o bryd y Gweinidog dros Ddiwylliant a Chwaraeon) "i arolygu, a hyrwyddo gwella , y gwasanaeth llyfrgelloedd cyhoeddus ".</p> <p>Cynnal Gwasanaeth Gwerthfawr yw'r Pedwerydd Fframwaith y Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru ar gyfer 2011-14. Mae fframwaith newydd yn cael ei baratoi ar gyfer cyflwyno ym mis Ebrill 2014. Mae'r fframwaith yn cynnwys 9 Safon ac 8 ddangosyddion perfformiad. Mae'r Safonau i fod i gael ei gyflawni ac yn cynnwys meysydd megis mynediad at y gwasanaeth, oriau agor, darpariaeth TGCh, lefelau stoc ac adnoddau eraill a nifer y staff. Y bwriad ydi bod y dangosyddion perfformiad yn debyg ar draws yr holl wasanaethau llyfrgelloedd cyhoeddus Cymru ac yn cynnwys lefelau defnydd, y nifer o eitemau a fenthycwyd a gwariant ar y Gwasanaeth Llyfrgell.</p>

B – Ystyriaethau	
Gweler atodiad 1.	

C - Goblygiadau ac Effeithiau	
1	Cyllid / Adran 151
2	Swyddog Cyfreithiol / Monitro
3	Adnoddau Dynol
4	Gwasanaethau Eiddo (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
5	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)
6	Cydraddoldeb (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
7	Gwrthdodi a Chymdeithasol (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
8	Cyfathrebu (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
9	Ymgynghori (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
10	Economaidd
11	Amgylcheddol (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
12	Trosedd ac Anrhefn (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)

C - Goblygiadau ac Effeithiau	
13	Cytundeb Canlyniadau

CH – Crynodeb
<p>Mae Llywodraeth Cymru drwy ei adran bolisi CyMAL (Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd Cymru) ei gwneud yn ofynnol bod y Cyngor yn cyflwyno Adroddiad Blynyddol ar berfformiad tuag at y Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru.</p> <p>Mae'r Adroddiad Blynyddol yn cynnwys crynodeb o berfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell a Gwybodaeth yn ystod 2012/13 ac wedi cael ei gyflwyno i CyMAL ar ffurf drafft oherwydd yr amserlen asesu. Mae'r Adroddiad Blynyddol yn cael ei atodi fel Atodiad 2.</p> <p>Mae'r Asesiad yn dangos bod y gwasanaeth yn perfformio'n dda ac yn cyrraedd 6 allan o 9 o'r safonau. Mae hyn yr un fath â'r asesiad 2011/12. Mae'r asesiad wedi ei atodi fel Atodiad 3.</p>

D – Argymhelliad
<p>Bod y Bwrdd Gweithredol yn cymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru ar gyfer 2012/13.</p> <p>Bod y Bwrdd Gweithredol yn nodi asesiad Llywodraeth Cymru (CyMAL) o'r perfformiad y Gwasanaethau Llyfrgell a gwybodaeth 2012/13 a'r materion sy'n codi.</p>

Enw awdur yr adroddiad: Rachel Rowlands

Swydd: Rheolwr Gwasanaeth Llyfrgell

Dyddiad: 23/9/2013

Atodiadau:
<p>Atodiad 1. Adroddiad y Rheolwr Gwasanaeth Llyfrgell. Atodiad 2. Adroddiad Blynyddol Ynys Môn 2012-13 <i>Cynnal Gwasanaeth Gwerthfawr</i> Atodiad 3. Asesiad CyMAL, Adroddiad Blynyddol Ynys Môn 2012-13</p>

Papurau Cefndirol:
<p>CyMAL: Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd Cymru - <u>Cynnal Gwasanaeth Gwerthoedd: Y Pedwerydd Fframwaith y Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru 2011-14</u></p> <p>http://cymru.gov.uk/topics/cultureandsport/museumsarchiveslibraries/cymal/libraries/wpls/wpls201114/?skip=1&lang=cy</p>

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Gwaith
DYDDIAD:	4/11/2013
TEITL YR ADRODDIAD:	Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru Ebrill 2011 - Mawrth 2014 : Cynnal Gwasanaeth Gwerthfawr. Y Pedwerydd Fframwaith y Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru Ebrill 2011 - Mawrth 2014 , Datganiad Flynyddol 2012-2013 .
PWRPAS YR ADRODDIAD:	<p>Gofyn cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith i'r Adroddiad Blynyddol y Gwasanaeth Llyfrgell ar gyfer 2012/13</p> <p>I adrodd ar asesiad Llywodraeth Cymru (CyMAL) ar Adroddiad Blynyddol y Gwasanaeth Llyfrgell 2012/13 a'r materion sy'n codi .</p> <p>I adnabod cryfderau a gwendidau cymharol y Gwasanaeth Llyfrgell a Gwybodaeth fel y nodwyd yn y drafft adroddiad blynyddol 2012 - 2013.</p>
ADRODDIAD GAN:	Rachel Rowlands : Rheolwr Gwasanaeth Llyfrgell

1.0 PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1.1 Gofyn cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith i'r Adroddiad Blynyddol y Gwasanaeth Llyfrgell ar gyfer 2012/13
- 1.2 I adrodd ar asesiad y Llywodraeth Cymru (CyMAL) o Adroddiad Blynyddol Llyfrgelloedd 2012/13, a'r materion sy'n codi.
- 1.3 I adnabod cryfderau a gwendidau cymharol y Gwasanaeth Llyfrgell a Gwybodaeth fel y nodwyd yn y adroddiad blynyddol drafft 2012 - 2013.

2.0 CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2.1 Mae Llywodraeth Cymru drwy ei adran bolisi CyMAL (Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd Cymru) ei gwneud yn ofynnol bod y Cyngor yn cyflwyno Adroddiad Blynyddol ar berfformiad tuag at y Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru.
- 2.2 Mae'r Adroddiad Blynyddol yn cynnwys crynodeb o berfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell a Gwybodaeth yn ystod 2012/13 ac wedi cael ei gyflwyno i CyMAL ar ffurf drafft oherwydd yr amserlen asesu. Mae'r Adroddiad Blynyddol wedi ei atodi fel Atodiad 2.

- 2.3 Mae'r Asesiad yn dangos bod y gwasanaeth yn perfformio'n dda ac yn cyrraedd 6 allan o 9 o'r safonau. Mae hyn yr un fath â'r asesiad 2011/12. Mae'r asesiad wedi ei atodi fel Atodiad 3.

3.0 ARGYMHELLIAD

- 3.1 Bod y Pwyllgor Gwaith yn cymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru ar gyfer 2012/13.
- 3.2 Bod y Pwyllgor Gwaith yn nodi asesiad Llywodraeth Cymru (CyMAL) o'r perfformiad y Gwasanaethau Llyfrgell a gwybodaeth 2012/13 a'r materion sy'n codi.

4.0 RHESWM DROS YR ARGYMHELLIAD

- 4.1 Mae'n ofyniad gan y Llywodraeth Cymru y dylai'r Adroddiad Blynyddol yn cael ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Gwaith.

5.0 GWYBODAETH GEFNDIR

- 5.1 Cyflwynodd y Llywodraeth Cynulliad Cymru y Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus statudol ym mis Ebrill 2002 i nodi lefelau isaf o ddarpariaeth llyfrgell a bwriedir i ddarparu mesuriadau perfformiad cymharol i arwain gwelliannau i'r gwasanaeth. Mae'r Ddeddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964 ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod lleol "yn darparu gwasanaeth llyfrgell gynhwysfawr ac effeithlon i bawb sy'n dymuno gwneud defnydd ohono." Gan fod y termau "cynhwysfawr ac effeithlon" heb gael eu diffinio yn y Ddeddf, cyflwynodd y Llywodraeth Cynulliad Cymru y Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus i ddiffinio lefelau gwasanaeth ac i gynorthwyo'r Gweinidog perthnasol (ar hyn o bryd y Gweinidog dros Ddiwylliant a Chwaraeon) "i arolygu, a hyrwyddo gwella , y gwasanaeth llyfrgelloedd cyhoeddus ".
- 5.2 *Cynnal Gwasanaeth Gwerthfawr* yw'r Pedwerydd Fframwaith y Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru ar gyfer 2011-14. Mae fframwaith newydd yn cael ei baratoi ar gyfer cyflwyno ym mis Ebrill 2014. Mae'r fframwaith yn cynnwys 9 Safon ac 8 ddangosyddion perfformiad. Mae'r Safonau i fod i gael ei gyflawni ac yn cynnwys meysydd megis mynediad at y gwasanaeth, oriau agor, darpariaeth TGCh, lefelau stoc ac adnoddau eraill a nifer y staff. Y bwriad ydi bod y perfformiad yn debyg ar draws yr holl wasanaethau llyfrgelloedd cyhoeddus Cymru ac yn cynnwys lefelau defnydd, y nifer o eitemau a fenthycwyd a gwariant ar y Gwasanaeth Llyfrgell.

6.0 Adroddiad Flynyddol y Gwasanaeth Llyfrgell 2012-2013 : Crynodeb

6.1 Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru (SLICC)

Llywodraeth Cymru, CyMAL: Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd Cymru, Cynnal Gwasanaeth Gwerthfawr Pedwerydd Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Ebrill 2011 – Mawrth 2014 Adroddiad Blynyddol : 2012-2013 Nifer llyfrgelloedd : 10			
Safon	Perfformiad	Cyrraedd y gofynion?	
1	% o gartrefi o fewn: 3 milltir = 70%: i lyfrgell (seiliedig ar ddwyseidd poblogaeth)	71% o fewn 3 milltir	Cyfarfod a'r gofynion
2	Mynediad i wasanaethau i'r rhai na all ddefnyddio pwyntiau gwasanaeth cyffredin	✓	Cyfarfod a'r gofynion
3	i) Oriau agor – dim llai na 120 awr y 1,000 poplogaeth	149.22 (8.21 Llyfrgell deithiol)	Cyfarfod a'r gofynion
4	Cyfleusterau TGCh	✓	Cyfarfod a'r gofynion
5	Ychwanegiadau i stoc (per 1000 y boblogaeth) Oedolion 124 , Dan 16 61	Oedolion = 145.8 >16 = 75.9	Cyfarfod a'r gofynion
6	Gwariant ar eitemau o stoc (per 1000 pop.) Oedolion Chwartel isaf £1685 Canol £1925 Chwartel uchaf £2137 Under 16 Chwartel isaf £263 Canol £322 Chwartel uchaf £426	£1,265 £488	Cyfarfod a'r gofynion yn rhannol
7	Bydd awdurdodau Llyfrgell yn sicrhau na fydd dim llai na: 64% o holl geisiadau yn cael eu darparu o fewn 7 niwrnod calendr 79% o fewn 15 diwrnod calendr 89% o fewn 30 diwrnod calendr	66% 82% 92%	Cyfarfod a'r gofynion
8	Lefelau Staffio : Dim llai na 0.37 (per 1000 poblogaeth) Staff Proffesiynol = o leiaf 23%	0.33 21%	Dim yn cyfarfod a'r gofynion
9	Dim llai na 27m ² per 100 pop (a archwiliadau adeiladau)	28m ²	Cyfarfod a'r gofynion yn rhannol

6.2 Y Dangosyddion Cynnydd ar gyfer llyfrgelloedd cyhoeddus Cymru (DCLICC) 2012-13

DCLICC		11 / 12	12 /13	Mewn perthynas a awdurdodau Gogledd Cymru	Cyfartaledd Cymru	Sylw
1	Defnydd (corfforol / rhithwir, presenoldeb mewn digwyddiadau) o'r gwasanaeth (fesul 1,000 poblogaeth)	5,169	5548	2/6	5754	Cynnydd o 7% ar y llynedd. Gweithgareddau a hyrwyddo wedi cynyddu nifer yr ymwelwyr a gosod targedau gweithio'n effeithiol. Ymweliadau rhithwir i'n Catalog llyfrgell ac adnoddau ar-lein yn tyfu
3	% o'r amser neilltuedig a ddefnyddiwyd ar y CP	43%	46%	2/6	40.14%	Mae cyfrifiaduron yn cael eu defnyddio'n helaeth. 3% ar y llynedd. Mae Ynys Môn yn ardal wledig 'yn ddigidol gwael'. Cysylltiadau agos gyda darparwyr Addysg i Oedolion mewnol ac allanol i hyrwyddo ac annog defnydd. Nid yw'r ffigur hwn yn cynnwys sesiynau WiFi. WiFi ar gael mewn 9 o'n llyfrgelloedd, ac fe'i defnyddir yn helaeth.
4	Benthyciadau blynyddol (fesul 1,000 poblogaeth)	4,845	4581	5/6	4516	Gostyngiad o 5% ar 2011-12 ond yn uwch na chyfartaledd Cymru. Arferion rheoli stoc yn anelu at hyrwyddo defnydd a cylchdroi stoc. Prynu stoc a rheoli stoc yn dod yn fwyfwy anodd wrth i'r gronfa lyfrau yn gostwng.

5	% o holl wariant y llyfrgell a wariwyd ar brynu stoc	9.88%	10.9%	6/6	13.16%	Cynnydd o 1.02% ar 2011-12 (yn bennaf oherwydd viament o'r gyllideb staffio) Mae'r cronfa lyfrau yn cael ei ariannu yn sylweddol is na chyfartaledd Cymru a'r Gogledd Cymru.
6	% o holl wariant referniw'r awdurdod a wariwyd ar y gwasanaeth llyfrgell	.80%	0.85%	5/6	0.91%	Cynnydd o .05% ar 2011-12 Is na chyfartaledd Cymru
7	% o holl wariant cyfalaf yr awdurdod a wariwyd ar adnoddau'r gwasanaeth llyfrgell	n/a	0.038%	5/6	0.42%	Dim prosiectau cyfalaf sylweddol wedi cael eu cynnal yn ystod y flwyddyn.
8	Gwariant net ar ddarparu gwasanaeth llyfrgell (fesul 1,000 poblogaeth)	£15,834	£15911	4/6	£16176	Cynnydd o 0.5% ar 2011-12 Is na chyfartaledd Cymru

7.0 Asesiad CyMAL (Gweler: Atodiad 1.)

7.1 Mae'r asesiad ffurfiol o berfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell a Gwybodaeth ar gyfer y flwyddyn 2012/13 yn cyfrifo'r bod yr Awdurdod yn cyflawni 6 o'r 9 safon. Mae hyn yr un cyfanswm roedd yn cael eu cyflawni yn 2011-12, ond mae yna newidiadau i rai perfformiadau o fewn y cyfanswm hwnnw. Mae'r Awdurdod yn cyflawni 2 arall yn rhannol, ond nid yw'n bodloni gofynion SLICC 8 (Staffio).

7.2 Nid yw safon sy'n ymwneud â chyfanswm y nifer o staff sefydliad wedi cyrraedd o bell (SLICC 8). Y ffigur gwirioneddol yw 0.33 fesul 1,000 o'r boblogaeth o'i gymharu â safon y 0.37 fesul 1,000 o'r boblogaeth a'r gyfran o gyfanswm y staff sydd â chymwysterau ffurfiol fel llyfrgellwyr yn 20.99% o'i gymharu â'r Safon o 23%. Cyfanswm y sefydliad staffio ymysg yr isaf yng Nghymru a chyfran y staff proffesiynol yn isel hefyd. Mae'r Asesiad yn nodi '*Mae yna arwyddion clir o anawsterau gweithredol yn y maes hwn, ac mae angen i'r adolygiad o'r gwasanaeth sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd i ystyried y mater hwn yn ofalus iawn fel rhan o'r cynllun trawsnewid sydd yn cael ei gyhoeddi ar gyfer y gwasanaeth. Gallai diffyg capasiti adnoddau dynol tansellio cynlluniau a dyheadau'r awdurdod ar gyfer trawsnewid y*

gwasanaeth llyfrgell. Mae hwn yn fater a dynnwyd i sylw'r awdurdod ar achlysuron blaenorol yn adroddiadau'r Llywodraeth Cymru ar ei ddarpariaeth gwasanaeth llyfrgell. '

- 7.3 At ddibenion cymharu perfformiad ag awdurdodau llyfrgelloedd cyhoeddus Cymreig eraill, y nifer cyfartalog o Safonau a bodloni gan yr holl awdurdodau yn 2012-13 oedd 6, y nifer uchaf a gyflawnwyd yn 8, a'r 3 lleiaf. Mae perfformiad Ynys Môn yn debyg, felly, ag eraill yng Nghymru.

Cymhariaeth rhanbarthol							
Conwy	Denbych	Fflint	Gwynedd	Wrexham	Ynys Môn	Cyfartaledd Cymru	Cymru Uchaf
5	5	5	8	6	6	6	8

- 7.4 Mae'r asesiad yn datgan nad oes llawer o dystiolaeth o gynnydd mewn perfformiadau ar y cyfan ac mae peth achos pryder y bydd y perfformiadau presennol yn anodd ei gynnal yn ystod y flwyddyn olaf y pedwerydd Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru. Mae'n ymddangos yn annhebygol y bydd yr awdurdod yn cyrraedd mwy o Safonau cyn mis Mawrth 2014, ac effalai yn colli tir mewn perthynas ag un ardal (prynu llyfrau a deunyddiau) lle y mae lefelau o fuddsoddiad wedi bod yn gostwng yn rheolaidd. Mae hefyd yn bosibl y bydd hyn yn effeithio ar feysydd perfformiad cysylltiedig eraill.
- 7.5 Bydd y Llywodraeth Cymru yn ystyried yn ofalus y canlyniadau a chynigion o unrhyw adolygiad o wasanaethau llyfrgell yn Ynys Môn, a'r ffordd y bydd yr awdurdod yn bwriadu i drawsnewid ei wasanaeth llyfrgell, yn enwedig yr effaith tebygol ar berfformiadau o ran y fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru .

Llywodraeth Cymru

CyMAL: Amgueddfeydd Archifau a Llyfrgelloedd Cymru

Cynnal Gwasanaeth Gwerthfawr

Pedwerydd Fframwaith y Safonau ar gyfer Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru Ebrill 2011 – Mawrth 2014

Ffurflen gyflwyno'r Datganiad Blynyddol

Disgwylir i bob awdurdod i gwblhau'r ffurflen hon a dylid dilyn y cyfarwyddiadau ar gyfer ei chwblhau yn ofalus gan fod y gofynion o ran adrodd yn wahanol rhwng adrannau.

Dylai pob awdurdod ddarparu sylwadau ar gyfer *pob un* o'r Safonau (SLICC) ac ar gyfer *pob un* o'r Dangosyddion Cynnydd (DCLICC) yn y golofn 'Hunan- asesiad yr awdurdod' a ddarperir, ond dim ond pan fo data wedi'i gynnwys yn y golofn sy'n dynodi'r Perfformiad ar gyfer y flwyddyn. Gallai methiant i ddarparu sylwadau olygu y bydd y Datganiad yn cael ei ddychwelyd at yr awdurdodau er mwyn ei gwblhau yn llawn.

Dylid dychwelyd y *Datganiad Blynyddol* ar ffurf dogfen electronig erbyn dydd Llun, 1 Gorffennaf 2013

a'i anfon at Dr Sarah Horton, Cynghorydd Safonau, CyMAL
e-bost: sarah.horton@wales.gsi.gov.uk

Enw'r awdurdod Cyngor Sir Ynys Môn

Ticiwch y blychau cymwys

Mae'r Datganiad Blynyddol hwn wedi cael ei gadarnhau gan yr awdurdod cyn iddo gael ei gyflwyno i CyMAL

Ydyw Nac ydyw

Os Ydyw, nodwch a dderbyniwyd y cadarnhad hwnnw gan

Y Cyngor Llawn

Y Cabinet/Bwrdd

Aelod Portffolio

Rhywun arall (noder y teitl)

Os Nac Ydyw, nodwch pryd y disgwylir cadarnhad a pha bryd y bydd y Datganiad Blynyddol terfynol yn cael ei anfon i CyMAL

Dyddiad y disgwylir cadarnhad 09/2013

Fersiwn terfynol i CyMAL erbyn 09/2013

Nodwch yn gryno isod:

1. Brosesau craffu'r awdurdod o safbwynt perfformiadau y gwasanaeth llyfrgell yn dilyn yr asesiad o'r gwasanaeth a gwblhawyd gan Lywodraeth Cymru yn y flwyddyn 2011-12, ac a anfonwyd i bob awdurdod mewn llythyr adborth ym mis Medi 2012 gan Lywodraeth Cymru.

Derbyniwyd yr asesiad yn Awst 2012, a dosbarthwyd copïau i'r Prif Weithredwr, y Cyfarwyddwr Cymuned, y Deilydd Portffolio ar gyfer y Llyfrgelloedd a'r Gwasanaeth Gwybodaeth, y Comisiynydd perthnasol ac aelodau o'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth. (Mae holl staff y llyfrgelloedd wedi derbyn copïau o'r asesiad yn ystod cyfarfodydd staff).

Cyflwynwyd yr asesiad i'r Pwyllgor Sgriwtini Addysg a Hamdden gan Mr John Rees Thomas, Pennaeth Gwasanaeth ar 26 Hydref 2012. Argymhellodd y Pwyllgor bod:

- y Panel Adolygiad Sgriwtini y Gwasanaeth Llyfrgelloedd a Gwybodaeth yn gorffen ei dasg o ffurfio argymhellion cadarn ar gyfluniad a chyfeiriad y gwasanaeth llyfrgell i'r dyfodol
- bod y Panel Adolygiad Sgriwtini Gwasanaeth Llyfrgelloedd a Gwybodaeth yn cynnwys yr elfennau canlynol yn ei raglen waith:
 - a) cynllunio ar gyfer Ymgynghoriad Cyhoeddus trwyadl ac Asesiad ar yr Effaith ar Gydraddoldeb mewn perthynas â chyfeiriad y Gwasanaeth yn y dyfodol
 - b) seminar wedi ei hwyluso i Aelodau'r Panel a'r Deilydd Portffolio ar ddyfodol y Gwasanaeth Llyfrgelloedd Cyhoeddus (yn cael ei hwyluso gan CyMAL – Amgueddfeydd, Llyfrgelloedd ac Archifau Cymru)
- bod adroddiad terfynol ac argymhellion y Panel Adolygiad Sgriwtini Gwasanaeth Llyfrgelloedd a Gwybodaeth yn cael eu cyflwyno i'w trafod mewn cyfarfod llawn o Gyngor Sir Ynys Môn.

2. Pa benderfyniadau wnaeth yr awdurdod fel canlyniad i'r broses graffu oedd yn ceisio gwella safon y perfformiadau yng nghyd-destun Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru a'r Dangosyddion Cynnydd ar gyfer Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru?

Cynhaliwyd seminar ar 21 Tachwedd 2012 i aelodau'r Panel Adolygiad Sgriwtini Gwasanaeth Llyfrgelloedd a Gwybodaeth a'r Deilydd Portffolio, yn cael ei hwyluso gan CyMAL. Cyflwynwyd adroddiad ar y seminar i'r Pwyllgor Sgriwtini Addysg a Hamdden ar 15/1/2013 gan Mr John Rees Thomas, Pennaeth Gwasanaeth. Roedd yr aelodau'n derbyn y wybodaeth ac yn nodi'r materion a godwyd yn y seminar fel oedd i'w gweld yn yr adroddiad.

Penderfynwyd –

- Nodi'r pryderon oedd yn cael eu mynegi gan gynrychiolwyr CyMAL a'u cyfeirio i sylw'r Pwyllgor Gwaith a'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth.
- I aildrefnu tasg y Panel Adolygiad Sgriwtini Gwasanaeth Llyfrgelloedd a Gwybodaeth o ffurfio argymhellion cadarn ar gyfluniad a chyfeiriad y Gwasanaeth i'r dyfodol i ddyddiad adrodd yn ôl yn derfynol ym Mawrth 2013.
- Bod y Panel Adolygiad Sgriwtini yn cynnwys o fewn ei Raglen Waith yr elfennau a nodwyd yn adran 4 yr adroddiad yn ogystal â chynllunio ar gyfer Ymgynghori Cyhoeddus trwyadl ac Aseiad ar yr Effaith ar Gydraddoldeb mewn perthynas â chyfeiriad y Gwasanaeth i'r dyfodol, fel oedd wedi ei gytuno'n flaenorol.

3. Pa weithrediadau a gytunwyd fel canlyniad i'r penderfyniadau hynny?

Cytunwyd yn y Pwyllgor Sgriwtini Addysg a Hamdden ar 15/1/2013:

- Y Cyfarwyddwr Cymuned ac/neu Pennaeth Gwasanaeth (Hamdden a Diwylliant) i hysbysu'r Pwyllgor Gwaith a'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth o'r pryderon a fynegwyd gan gynrychiolwyr CyMAL ynglŷn â'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd Cyhoeddus ym Môn.
- Y Swyddog Cyswllt a Chefnogaeth Sgriwtini i wneud trefniadau i aildrefnu brîff y Panel Adolygiad Sgriwtini o ffurfio argymhellion ar gyflwyniad a chyfeiriad y Gwasanaeth Llyfrgell i'r dyfodol i adrodd yn ôl ym Mawrth 2013 ac i ymgorffori o fewn Rhaglen Waith y Panel o fewn y cyfnod amser hwnnw, yr elfennau a nodwyd yn adran 4 yr adroddiad.

Penderfynodd y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ar 18/2/2013 yn erbyn derbyn y cynigion o leihad yn y gyllideb a gyflwynwyd gan y Gwasanaeth Llyfrgelloedd a Gwybodaeth. Y gostyngiadau oedd yn cael eu rhagweld yn y gyllideb oedd y gyrwyr allweddol i'r adroddiad oedd yn cael ei pharatoi gan y Panel Sgriwtini Llyfrgelloedd, oedd i fod i adrodd yn ôl ddiwedd mis Mawrth. Roedd yr amserlen ar gyfer yr adroddiad hwn ychydig bach yn uchelgeisiol o'r cychwyn ac nid oedd yn rhoi digon o amser ar gyfer cael ymgynghori cyhoeddus ystyrion a chael ymchwilio'n drwyadl i faterion penodol, er enghraifft, lleoli llyfrgelloedd mewn ysgolion. Yn dilyn y cadarnhad o benderfyniad y Pwyllgor Gwaith i ni gan yr Adran Gyllid, fe gytunodd Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Addysg a Hamdden (a Chadeirydd y Panel Llyfrgelloedd) i ohirio cyflwyno'r Adroddiad ar y Llyfrgelloedd i'r Pwyllgor Sgriwtini a oedd wedi ei drefnu ar gyfer diwedd mis Mawrth: roedd y penderfyniad hwn yn seiliedig ar y cyfle a roddwyd i'r Gwasanaeth gan benderfyniad y Pwyllgor Gwaith - i roi 'cyfle i anadlu' yn ei hanfod, fel y gellid mabwysiadu agwedd fwy cymesur i'r 'cynllun trawsnewid' ar gyfer y gwasanaeth llyfrgell. Y cynllun yn awr yw cael Cynllun Trawsnewid ar gyfer y Gwasanaeth Llyfrgell 2013 - 2016 y gellir ei weithredu erbyn Medi 2013.

4. (a) Os y gwnaethoch nodi yn y Datganiad Blynyddol ar gyfer 2011-12 fod eich awdurdod yn cynnal arolwg ffurfiol o'r gwasanaethau llyfrgell, nodwch a yw'r arolwg hwnnw bellach wedi'i gwblhau:

Ydyw Nac ydyw Dd/B

4. (b) Os yw eich awdurdod wedi cychwyn arolwg ffurfiol o'r gwasanaethau llyfrgell yn ystod 2012-13, nodwch a yw'r arolwg hwnnw wedi'i gwblhau:

Ydyw Nac ydyw Dd/B

Os ydych wedi ateb YDYW i naill ai (a) neu (b), nodwch brif argymhellion yr arolwg yn fyr, gan nodi hefyd a yw'r argymhellion hynny wedi cael eu derbyn gan yr awdurdod ac ar ba lefel (e.e Cyngor llawn, Cabinet, Gweithgor ac yn y blaen). Nodwch hefyd pa weithrediadau sydd wedi cael eu dynodi/eu cynllunio er mwyn gweithredu'r argymhellion hynny:

Os ydych wedi ateb NAC YDYW i naill ai adran (a) neu (b), nodwch pa bryd y mae'r arolwg yn debyg o ddod i ben:

5. Nodwch a oes unrhyw newid yn yr adnoddau a ddarparwyd gan yr awdurdod ar gyfer y gwasanaeth llyfrgell o'u cymharu â 2011-12, e.e., arbedion effeithlonrwydd, cwtogiadau/ychwanegiadau ariannol, ail-gyflunio'r gweithlu, ac yn y blaen, gan nodi hefyd sut mae hynny wedi dylanwadu ar y gwasanaeth yn 2012-13:

Gwasanaeth Llyfrgelloedd a Gwybodaeth: Lleihau Cyllideb 2012-13

	Cyllideb	Swm	Sylwadau
1	Cronfa lyfrau	£10,000	Yn ychwanegol at y £10,000 presennol
2	Cyflenwadau a gwasanaethau	£5,000	Nwyddau glanhau a chyflenwadau a gwasanaethau cyffredinol
3	TalNet	£4,480	Gostyngiad yn y gyllideb (lleihad yn y cyfraniad)
4	Staffio heb ei ddyrannu	£2,230	Cyllideb bresennol heb ei dyrannu
5	Cynnydd incwm	£4,620	Cyflwyno Talu ac Arddangos ym maes parcio llyfrgell Biwmares (01/2012)
Cyfanswm		£26,330	

Y gostyngiad i'r gronfa lyfrau yn cael effaith sylweddol fel y dangosir yn y dychweliad

Y Safonau ar gyfer Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru 2011-14

Cyfarwyddiadau ar gyfer cwblhau'r ddogfen hon:

Disgwylir data yn flynyddol ar gyfer SLICC 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 a 9

Dylai awdurdodau ddilyn y cyfarwyddiadau a ddarperir gan y ffurflen hon ar gyfer pob Safon, ac fe ddylai'r datganiadau gydymffurfio â'r gofynion hynny – ragor o wybodaeth ac arweiniad ar gael o fewn y ddogfen Fframwaith a gyhoeddwyd, a dylai awdurdodau roi sylw priodol i hyn.

Pe na byddai'r wybodaeth neu'r data yn cwrdd â'r gofynion, gellid gofyn i awdurdodau i ail-gyflwyno'r *Datganiad Blynyddol*.

Safon Fframwaith 4		Perfformiad ar Fawrth 31 2013	Hunan-asesiad yr awdurdod
1	(i) Lle mae dwysedd y boblogaeth drigiannol yn 20 neu fwy o bersonau yr hectar, dylai'r awdurdodau llyfrgelloedd cyhoeddus sicrhau fod canran yr anheddau sydd o fewn 2 filltir i lyfrgell sefydlog fod o leiaf yn 95% neu	D/B	Poblogaeth Ynys Môn = 68,592 Dwysedd Poblogaeth = 0.96 yr hectar Ynys wledig yw Ynys Môn gyda phatrwm hynod wasgaredig o ddwysedd poblogaeth, er enghraifft, mae'r boblogaeth yn denau iawn mewn rhannau helaeth o ardaloedd mewnol yr ynys o gymharu â phocedi gweddol ddwys o boblogaeth ar hyd yr arfordir.
	(ii) Lle mae dwysedd y boblogaeth drigiannol rhwng 1.1 ac 19.9 o drigolion yr hectar, dylai'r awdurdodau llyfrgelloedd cyhoeddus sicrhau fod canran yr anheddau sydd o fewn 2 filltir i lyfrgell sefydlog fod o leiaf yn 75% (neu o fewn siwrnai 10 munud ar drafnidiaeth gyhoeddus) neu	D/B	Mae gennym 10 o lyfrgelloedd sefydlog gyda 9 wedi eu lleoli o amgylch ymylon yr ynys ac 1 yn ganolog. Bydd ein llyfrgell symudol yn ymweld ag 108 o fannau ac yn darparu gwasanaeth misol i'n cymunedau a'n clystyrau poblogaeth yn yr ardaloedd gwledig.
	(iii) Lle mae dwysedd y boblogaeth drigiannol yn 1.0 person neu lai yr hectar, dylai'r awdurdodau llyfrgelloedd cyhoeddus sicrhau fod 70% yr anheddau o fewn tair milltir i fan gwasanaeth sefydlog (neu o fewn siwrnai 15 munud ar drafnidiaeth gyhoeddus). Pan fydd awdurdod yn cael anhawster cyrraedd y gofynion yn (i) neu (ii) neu (iii), dylent hefyd adrodd ar nifer yr anheddau sydd o fewn chwarter milltir i bob arhosfan ar gylchdaith llyfrgell deithiol ac o fewn dwy filltir i unrhyw fan gwasanaeth o fath arall sy'n darparu mynediad i ddefnyddiau llyfrgell. <i>Dylai'r gwasanaethau llyfrgell roi disgrifiad cryno o natur y ddarpariaeth a'r nifer o anheddau a wasanaethir yn y modd hwnnw yn y golofn Hunan-asesiad yr awdurdod.</i>	71%	iii) Cafwyd y ffigwr hwn drwy ddefnyddio'r system GIS. Mae'n seiliedig ar Gyfrif Pen Côt Post (gan gymryd i ystyriaeth bod 5.73% o eiddo gwag ym Môn). Nid ydym wedi bod mewn sefyllfa i ystyried amser teithio ar gludiant gyhoeddus yn y ffigwr hwn.
	24%	Hwn yw'r ffigwr ar gyfer ein galwadau symudol ac mae gennym 98 o alwadau ar yr ynys. Cafwyd hyn o'r system GIS ac mae galwadau sy'n gorgyffwrdd wedi eu gadael allan lle bo hynny'n briodol.	

Nodwch hefyd niferoedd:		2011-12	2012-13		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Y manau gwasanaeth sefydlog a weinyddwyd gan y gwasanaeth yn ystod y flwyddyn ▪ Nifer y cerbydau llyfrgelloedd teithiol a weinyddwyd gan y gwasanaeth yn ystod y flwyddyn ▪ Y manau gwasanaeth o fathau eraill/dulliau eraill o ddarparu gwasanaeth a ddefnyddiodd y gwasanaeth yn ystod y flwyddyn <i>Dylid eu disgrifio yn y golofn Hunan-asesiad yr awdurdod</i> 	10	10	<p>Mae'r Awdurdod yn darparu gwasanaeth llyfrgell symudol i 63 o gymunedau ar yr Ynys. Mae'r Awdurdod yndarparu gwasanaeth i dai unigol i rai sy'n gaeth i'r tŷ ac yn methu defnyddio eu llyfrgell leol.</p> <p>Mae'r gwasanaeth yn darparu gwasanaeth llyfrgell ysgolion sy'n rhoi cefnogaeth cwricwlwm a llythrennedd a deunyddiau i gefnogi darllen i gael pleser. Mae fan y gwasanaeth llyfrgell i ysgolion wedi ei hadeiladu yn bwrpasol ar gyfer y gwasanaeth llyfrgell ysgolion.</p>	
Safon Fframwaith 4		Perfformiad ar Fawrth 31 2013			Hunan-asesiad yr awdurdod
2	<p>(i) Bydd awdurdodau llyfrgell yn darparu mynediad i'r gwasanaeth i'r rhai nad ydynt yn medru defnyddio'r manau gwasanaeth confensiynol</p> <p>(ii) Bydd awdurdodau yn parhau i ddarparu cymorth, cyfleusterau a chyfarpar arbenigol ar gyfer y rhai ag anghenion mynediad arbennig</p> <p><i>Dylai'r gwasanaethau llyfrgell roi disgrifiad cryno o natur y ddarpariaeth yn y golofn Hunan-asesiad yr awdurdod</i></p>	✓	✓		<ul style="list-style-type: none"> • Gwasanaeth i rai sy'n gaeth i'r tŷ ar rota fisol • Gwasanaeth i gartref gofal / preswyl • Gwasanaeth llyfrgell i ysgolion - gwasanaeth fan a chyflenwi llyfrau i ysgolion Cynradd <p>Adnoddau ar-lein yn darparu mynediad 24/7 i'r gwasanaeth llyfrgell.</p> <p>(ii) Mae'r cyfan o'n hadeiladau yn hygyrch ac yn cydymffurfio gyda Deddf Mynediad i'r Anabl 1995.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chwyddwyr testun CCTV mewn 2 bwynt gwasanaeth • Meddalwedd cymorth gweledd isel – 3 pwynt gwasanaeth • Desgiau cyfrifiadur y gellir eu haddasu mewn 5 pwynt gwasanaeth • Mynediad mewn lifft i'r cyfan o'n faniau llyfrgell symudol <p>(ii) Gwariwyd 20% o'r gronfa lyfrau ar lyfrau print bras a llyfrau sain testun llawn yn 2012-13. Ni does rhaid i bobl sy'n gaeth i'r tŷ ac sydd â nam gweledol dalu rhai ffioedd llyfrgell penodol.</p>

			<p>Cafwyd hyfforddiant gloywi ar ddefnyddio meddalwedd ac offer oherwydd i ni nodi hyn fel maes lle roedd gwendid.</p> <p>Mae hwn yn faes lle rydym wastad yn ceisio gwella a darparu gwasanaethau a chyfleusterau ychwanegol lle bo hynny'n bosibl.</p>
3	<p>(i) Bydd awdurdodau llyfrgell yn sicrhau y bydd cyfanswm yr oriau agor fesul 1,000 o drigolion ar gyfer yr holl fannau gwasanaeth yn ddim llai na 120 awr y flwyddyn.</p> <p>Dylai'r awdurdodau sy'n cynnal 4 neu lai o fannau gwasanaeth sefydlog sicrhau fod cyfanswm yr oriau agor fesul 1,000 o boblogaeth yn ddim llai na 104 awr y flwyddyn</p> <p>(ii) Fe fydd yr oriau pan na fu hi'n bosibl agor y llyfrgelloedd am resymau brys yn ddim mwy na 1% o'r holl oriau arfaethedig</p> <p>(iii) Fe fydd y nifer o alwadau gan lyfrgelloedd teithiol a gollir neu a ddiddymir yn ddim mwy na 2.5% o'r cyfanswm o'r galwadau arfaethedig mewn blwyddyn.</p> <p><i>Dylid ystyried effaith unrhyw dywydd garw anghyffredin wrth gyfrifo'r perfformiadau yn (ii) a (iii) uchod, a fe ddylid tynnu unrhyw golledion mewn gwasanaeth oherwydd tywydd garw iawn o'r cyfrifo</i></p>	<p>Nifer yr oriau Llyfrgelloedd statig 149.22</p> <p>Llyfrgell symudol 8.21</p> <p>Nifer yr oriau D/B</p> <p>Nifer y mannau gwasanaeth D/B</p> <p>0.12%</p> <p>1.65%</p>	<p>Mae'r gwasanaeth wedi ymestyn yr oriau agor drwy agor yn gynt yn y bore. Sicrhawyd hyn o fewn y gyllideb staffio bresennol.</p> <p>Roedd llyfrgell Llangefni ar gau yn ystod y cyfnodau y mae ar agor yn hwyr ar ddau achlysur oherwydd i'r system wresogi fethu. Fe agorodd y llyfrgell fel arfer yn ystod y dydd ond bu'n rhaid cau ar gyfer yr oriau hwyr gyda'r nos.</p> <p>Bu'n rhaid cau (2 ddiwrnod mewn un o'n llyfrgelloedd lleiaf a 2 o lwybrau teithio'r llyfrgell symudol) oherwydd prinder staff (salwch). Dyma'r flwyddyn gyntaf i'r gwasanaeth orfod cau mewn argyfwng oherwydd amgylchiadau ar wahân i dywydd mawr a phroblemau mecanyddol. Mae'r cau hwn oherwydd salwch staff yn adlewyrchu goblygiadau problemau capasiti oherwydd nad oedd modd gwneud trefniadau llanw ar gyfer yr oriau hynny ar fyr rybudd.</p>
Safon Fframwaith 4		Perfformiad ar Fawrth 31 2013	Hunan-asesiad yr awdurdod

<p>4</p>	<p>(i) Dylai awdurdodau sicrhau fod y <i>cyfleusterau</i> TGaCh canlynol ar gael</p> <p>(a) O leiaf 7 cyfrifiadur personol neu liniadur fesul 10,000 o drigolion, gan ddarparu mynediad am ddim i'r Rhyngwrwd, a mynediad llawn i gatalog ar-lein yr awdurdod o'r holl ddaliadau</p> <p>(b) Caledwedd a meddalwedd cyfredol, gan eu hadnewyddu neu eu diweddarau yn unol â'r polisiau corfforaethol</p> <p>(c) Cyfleusterau fydd yn galluogi defnyddwyr i ddefnyddio eu cyfrifiaduron glin eu hunain yn y llyfrgelloedd</p> <p>(d) Dylai'r llyfrgelloedd mwy (ar agor dros 30 awr yr wythnos) ddarparu adnoddau WiFi erbyn Mawrth 2014</p> <p>(e) Cyfarpar sganio ac argraffu</p> <p>(f) Cyfleusterau cysylltu ar gyfer cyfryngau digidol a dyfeisiadau cludadwy</p> <p>(g) Mynediad am ddim i e-bost</p> <p>(h) Mynediad i gymorth rhagarweiniol a sylfaenol yn y defnydd o'r cyfleusterau TGaCh</p> <p>(i) Sesiynau mewn llythrennedd gwybodaeth ar gyfer defnyddwyr (fel y byddant yn gallu datblygu eu defnydd o'r llyfrgelloedd)</p> <p>(ii) Dylai awdurdodau sicrhau fod yr <i>adnoddau</i> TGaCh canlynol ar gael</p> <p>(a) Gwasanaeth gwybodaeth cyfeiriol a chyffredinol (disgrifiwch yn gryno yn y golofn Hunan-asesiad yr awdurdod)</p> <p>(b) Papurau newydd a ffynonellau cyfredol eraill ar-lein</p> <p>(c) Ffynonellau gwybodaeth cymunedol</p> <p>(d) Gwybodaeth hanes teulu a hanes lleol</p> <p>(e) Gwybodaeth am yr awdurdod lleol a ffynonellau llywodraethol eraill</p> <p>(f) Mynediad i adnoddau a gwasanaethau e-ddysgu</p>	<p>Rhowch ✓ neu X ar gyfer pob un</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>Rhowch ✓ neu X ar gyfer pob un</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>a) 9.5 o gyfrifiaduron personol i bob 10,000 o'r boblogaeth (65 cyfrifiadur). Y cyfan yn darparu mynediad am ddim i'r rhyngwrwd a mynediad llawn i'r catalog ar-lein. Mae gan bob cyfrifiadur Mynediad Cyhoeddus gyswllt clir ar y sgrin i'r catalog.</p> <p>b) Nid yw'r Polisi Corfforaethol yn nodi cyfnod ar gyfer newid cyfrifiaduron. Fodd bynnag bydd y Gwasanaeth yn sicrhau bod yr holl gyfrifiaduron yn cael eu diweddarau pan fo angen. Ar hyn o bryd mae gennym:</p> <p>12-18 mis oed – 42 cyfrifiadur 18 mis – 3 blwydd oed – 15 cyfrifiadur Dros 3 blwydd oed – 2 gyfrifiadur (8 oed)</p> <p>Roedd y 2 gyfrifiadur sydd yn 8 oed i fod i gael eu newid yn ystod 2012-13 ond mae problemau rhywydweithio wedi creu oedi gyda hyn.</p> <p>c) Gellir defnyddio gliniaduron ym mhob un o'n llyfrgelloedd (gweler y sylw am WiFi isod). Mae socedi trydanol pwrpasol yn y llyfrgelloedd sydd wedi eu hailwampio (Biwmares, Amlwch, Benllech, Llangefni, Porthaethwy). Mae yn ein llyfrgelloedd eraill socedi trydanol hwylus (os nad pwrpasol) sydd ar gael i'w defnyddio am ddim. Mae'r argraffwr yn argraffwr rhywydweithiol ac er na ellir argraffu yn uniongyrchol o'r gliniaduron, fe ellir eu trosglwyddo i gyfrifiadur ar gyfer argraffu.</p> <p>d) Mae WiFi ar gael mewn 9 o'n 10 llyfrgell. Llyfrgell Niwbwrch (ein llyfrgell leiaf 7 awr yr wythnos) yw'r unig llyfrgell lle nad oes WiFi.</p> <p>e) Gellir argraffu ym mhob un o'n llyfrgelloedd. Mae printio lliw ar gael yn ein dwy llyfrgell llawn amser yng Nghaerdybi a Llangefni. Mae sganwyr ar gael mewn 5 o'n llyfrgelloedd (Caerdybi, Amlwch, Benllech, Llangefni a Phorthaethwy).</p> <p>f) Mae cyfleusterau plygio i mewn ar gael ym mhob man.</p> <p>g) Mae mynediad e-bost am ddim ar gael ym mhob un o'n llyfrgelloedd.</p> <p>h) Mae pob aelod staff wedi derbyn hyfforddiant i helpu'r cyhoedd gyda chefnogaeth sylfaenol sef cyflwyniad i logio ymlaen, mynediad i e-bost a'r rhyngwrwd a chyfarwyddyd ar ddatrys problemau a chyfleusterau cymorth. Bydd ein Cydlynnydd Dysgu Gydol Oes yn rhoi cyrsiau am ddim sy'n cynnig sesiynau cychwynnol a sesiynau dilyn i fyny mewn nifer o bynciau e.e. e-bost, delweddau digidol, rhyngwrwd, prosesu geiriau a hanes teuluol ar-lein. Mae'r sesiynau hyn yn cael eu harwain gan diwtoriaid cymwys.</p> <p>i) Bydd sesiynau llythrennedd gwybodaeth anffurfiol yn cael eu rhedeg yn ein llyfrgelloedd mawr.</p> <p>Rhai adnoddau ar-lein sydd ar gael am ddim yn Llyfrgelloedd Ynys Môn yn Newsbank; Oxford Reference Online; Oxford DNB; Who's Who; OED; Grove Art a Music; Ancestry Library.</p> <p>Gan weithio mewn partneriaeth gyda'r cydlynnydd dysgu gydol oes mae gennym danysgrifiad i BYKI – pecyn iaith ar-lein sy'n darparu mynediad i ddysgu rhyngweithiol drwy gerdyn aelodaeth y llyfrgell – mae'r defnydd yn tyfu'n raddol.</p>
-----------------	--	---	--

Safon Fframwaith 4		Perfformiad ar Fawrth 31 2013	Hunan-asesiad yr awdurdod
5	<p>Dylai awdurdodau llyfrgelloedd gyrraedd y targedau canlynol ar gyfer y pryniant o ddefnyddiau newydd (pob fformat) ymhob blwyddyn fesul 1,000 o boblogaeth drigiannol</p> <p>(a) Ar gyfer oedolion – 124 eitem y flwyddyn</p> <p>(b) Ar gyfer defnyddwyr dan 16 oed – 61 eitem y flwyddyn</p>	<p>Y perfformiad yn y flwyddyn:</p> <p>Nifer o eitemau: 145.8</p> <p>Nifer o eitemau 75.9</p>	<p>Oedolion Mae pryniant wedi cynyddu yn 2012-13 er gweld cwmp yn y gyllideb llyfrau o 8% o'r flwyddyn flaenorol. (I lawr o £118,000 2010/11, £112,000 2011/12, £102,550 2012/13).</p> <p>Roedd y gwasanaeth mewn sefyllfa i roi hwb i'r gronfa lyfrau o danwariant yn y gwasanaeth y flwyddyn hon, ond cyfle unwaith ac am byth oedd hwn ac ychwanegwyd £15,450 i'r gronfa lyfrau i greu cyfanswm yn 12/13 o £118,000.</p> <p>Mae'r Gwasanaeth yn cwestiynu a ellir cynnal ansawdd y stoc lyfrau ar y lefel bresennol o bryniant gyda'r gostyngiadau parhaus yn y gronfa ariannol ar gyfer llyfrau.</p> <p>Gwneir defnydd llawn o gynigion arbennig ac mae yna batrwm cynyddol o brynu llyfrau clawr papur yn hytrach na llyfrau clawr caled.</p> <p>O dan 16 Mae nifer yr eitemau a brynwyd i rhai dan 16 oed wedi disgyn y flwyddyn hon ond eto, ae uwchben y set safonol. Rydym wedi cynnwys ein stoc llyfrgelloedd ysgolion gan ei fod yn cael ei brynu'n uniongyrchol o'r brif gyllideb ar gyfer llyfrau (mae hyn yn gyson gyda'r adroddiadau a gyflwynwyd mewn blynyddoedd blaenorol). Mae gan aelodau'r cyhoedd fynediad llawn i'r stoc drwy'r system 'gwneud cais' a thrwy lyfrgell Llangedfni. Yn wir, mae'r stoc yn cael ei defnyddio'n drwm yn ein llyfrgelloedd.</p> <p>Mae'r gwasanaeth yn elwa'n fawr o'r trefniadau prynu ar y cyd drwy'r consortiwm prynu ar y cyd, TalNET (Conwy, Môn a Gwynedd) a'r consortiwm prynu llyfrau Cenedlaethol Cymreig: mae'r ddau'n cyfrannu gwerth am arian i'n pryniant o stoc.</p>

<p>6</p>	<p>(ii) Dylai'r awdurdodau llyfrgell sicrhau y byddant yn gwario</p> <p>Naill ai</p> <p>(a) isafswm ar gyfartaledd dros y cyfnod o dair blynedd hyd Fawrth 2014 o £750 y flwyddyn am bob 1,000 o siaradwyr Cymraeg sy'n trigo o fewn yr awdurdod (oedolion a phlant dan 16 oed) o'r gronfa bwrcasu ar brynu, marchnata a hyrwyddo defnyddiau yn y Gymraeg</p> <p>Neu</p> <p>(b) isafswm o 4% ar gyfartaledd o'r gronfa bwrcasu dros y tair blynedd hyd Fawrth 2014 ar brynu, marchnata a hyrwyddo defnyddiau yn y Gymraeg ar gyfer oedolion a phlant hyd 16 oed</p> <p>(iii) Dylai awdurdodau llyfrgelloedd gymharu eu pryniant gyda rhestr ddewisol o Ysgrifennu Cymraeg yn Saesneg a ddarperir ar ôl ymgynghori gyda Cyngor Llyfrau Cymru. Dylai'r awdurdodau geisio prynu isafswm o 75% o'r teitlau a restrir a 3 chopi ar gyfartaledd o'r teitlau hynny</p> <p>(iv) (a) Bydd awdurdodau llyfrgelloedd yn sicrhau y bydd adnewyddu'r holl stoc fenthyca ar gyfer oedolion yn cymryd dim mwy na 8.9 mlynedd</p> <p>(b) Bydd awdurdodau yn sicrhau y bydd adnewyddu'r holl stoc fenthyca ar gyfer y rhai dan 16 oed yn cymryd dim mwy na 8.9 mlynedd</p> <p>Noder: Ni ddylid cynnwys eitemau yn y stoc wrth gefn wrth gyfrifo'r perfformiadau ar gyfer rhannau (iv) (a) a (b) y Safon hwn</p>	<p>Gwariant yn y flwyddyn</p> <p>D/B</p> <p>Nodwch y %</p> <p>8.48%</p> <p>% o'r rhestr a brynwyd</p> <p>88%</p> <p>Cyfartaledd nifer y copïau o bob teitl a brynwyd</p> <p>3.04.</p> <p>Nodwch y perfformiad</p> <p>Nifer o flynyddoedd:</p> <p>8.38</p> <p>Nifer o flynyddoedd:</p> <p>6.12</p>	<p>Mae gwasanaeth llyfrgell Ynys Môn yn sicrhau bod deunydd iaith Gymraeg ar gael ac i'w weld i'n darllenwyr ar draws Ynys Môn.</p> <p>Rydym yn cefnogi nifer grwpiau darllenwyr iaith Gymraeg a dau grŵp darllenwyr Cymraeg fel ail iaith, ac rydym yn weithredol yn hyrwyddo ein stoc iaith Gymraeg drwy weithgareddau hyrwyddo a marchnata wedi'u targedu.</p> <p>Prynwyd mwy o gopïau o lyfrau ffuglen a llyfrau plant. Mae hyn yn unol â'n polisiâu prynu. Yn aml iawn nid yw ein cyllideb lyfrau yn caniatáu i ni brynu nifer o gopïau. Yn anaml iawn y byddwn yn prynu mwy na 4 chopi. Dim ond un copi fydd yn cael ei brynu o lyfrau nad ydynt yn rhai ffuglen. Mae'r tri theitl nad ydynt yn cael eu prynu ar gael drwy ein llyfrgelloedd partner.</p> <p>Yn 2011/12 roedd yn 8.89 blwyddyn. Mae pryniant llyfrau (Oedolion) wedi parhau'n gyson ond mae cyfanswm y stoc cyffredinol wedi ei leihau ychydig oherwydd ein polisi rheoli stoc / tynnu stoc oedd yn hŷn neu ei drosglwyddo i'n storfeydd.</p> <p>(5.21 blwyddyn yn 2011/12). Mae'r amser a gymerwyd i adnewyddu wedi codi i rai dan 16 oed ac y mae hyn yn rhannol oherwydd llai o brynu i mewn ond hefyd oherwydd nad yw'r polisi dileu llyfrau wedi bod mor llym y flwyddyn hon oherwydd bod y flwyddyn flaenorol wedi chwynnu'r stoc yn sylweddol.</p>
-----------------	---	--	---

Safon Fframwaith 4		Perfformiad ar Fawrth 31 2013	Hunan-asesiad yr awdurdod
7	<p>Bydd awdurdodau llyfrgelloedd cyhoeddus Cymru yn sicrhau y byddant yn cyflenwi dim llai na</p> <p>(a) 64% o'r holl geisiadau am ddefnyddiau o fewn 7 niwrnod calendr</p> <p>(b) 79% o fewn 15 niwrnod calendr</p> <p>(c) 89% o fewn 30 niwrnod calendr</p> <p>ar gyfartaledd dros y cyfnod o dair blynedd hyd Fawrth 2014</p> <p><i>Dylid cyfrifo'r diwrnodau calendr o'r diwrnod pryd y derbyniwyd y cais i'r diwrnod pryd y bydd y defnyddiwr yn cael ei hysbysu y fod yr eitem ar gael i'w chasglu.</i></p> <p><i>Dylid cyfrif y ceisiadau o'r dyddiad pryd y byddant ar gael i'r llyfrgell i'w prynu, h.y., dylid hepgor y ceisiadau am lyfrau cyn iddynt gael eu cyhoeddi sy'n dal yn y system</i></p> <p>Noder: Dylid nodi (trwy ddefnyddio ✓ neu X) a yw'r data a adroddir</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wedi'i greu gan system weinyddu'r gwasanaeth llyfrgell (LMS) <p>neu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wedi'i gyfrifo ar sail arolwg o gyfnod sampl 	<p>LMS 60.8%</p> <p>79.93%</p> <p>90.82%</p> <p>Arolwg 66% 82% 92%</p>	<p>Angen cynnwys canlyniadau'r arolwg i adlewyrchu'r ceisiadau LINC...</p> <p>Nid yw ein LMS yn gallu gwahanu ein harchebion cyn-cyhoeddi. Nid yw chwaith yn cymryd i ystyriaeth geisiadau LINC y Gogledd lle nad yw'r cais yn mynd drwy'r LMS yn y drefn arferol. Dyma'r rheswm y byddwn yn cynnal arolwg cyfnod sampl (Mawrth 2013) ac eithrio ceisiadau cyn-cyhoeddi a chynnwys ceisiadau LINC y Gogledd. Byddwn yn cyrraedd y safon hon yn ystod ein cyfnod arolwg sampl (mae hyn yn gyson gyda blynyddoedd blaenorol).</p> <p>Mae'r partneriaethau TalNET a LINC y Gogledd yn cael effaith gadarnhaol iawn ar ein perfformiad. Mae arolygon a wnaed gan swyddog prosiect LINC y Gogledd ar draws y bartneriaeth yn dangos bod yr amser cyflenwi ar gyfartaledd yn llawer is na 7 diwrnod.</p> <p>Mae'r targed saith niwrnod yn arbennig o heriol i'r gwasanaeth sy'n gweithio fel ag y mae mewn ardal wledig gyda phoblogaeth isel a chyda llyfrgelloedd rhan amser bychan yn bennaf.</p>

Safon Fframwaith 4		Perfformiad ar Fawrth 31 2013	Hunan-asesiad yr awdurdod
8	<p>(i) Dylai awdurdodau sicrhau na fydd cyfanswm y sefydliad staffio cyfan yn disgyn yn is na 0.37 aelod o staff fesul pob 1,000 o drigolion</p> <p>(ii) Dylai'r awdurdodau sicrhau fod o leiaf 23% o'r holl staff ar y sefydliad staff yn meddu cymhwyster ffurfiol mewn llyfrgellyddiaeth, gwyddor/astudiaethau gwybodaeth</p> <p>(iii) Bydd yr awdurdodau yn sicrhau fod y sawl a ddynodwyd yn rheolwr gwethredol ar y gwasanaeth llyfrgell yn meddu cynhwyster cydnabyddedig mewn llyfrgellyddiaeth, gwyddor gwybodaeth neu reoli gwybodaeth</p> <p>(iv) Bydd yr awdurdodau sy'n defnyddio staff gwirfoddol sicrhau eu bod</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wedi dynodi cyd-gysylltydd o blith y staff proffesiynol parhaol • Wedi darparu disgrifiad o ddyletswyddau pob gwirfoddolwr • Yn medru cwrdd â'r gofynion cyfreithiol ar gyfer pob gwirfoddolwr ac ar gyfer pob swyddogaeth y byddant yn ei chyflawni • Yn darparu hyfforddiant rhagarweiniol ar gyfer y gwirfoddolwyr 	<p>Nodwch y ffigwr</p> <p>0.33</p> <p>Nodwch y %</p> <p>20.99%</p> <p>Nodwch gymhwyster deiliad y swydd</p> <p>Rheolwr Gwasanaethau Llyfrgell Diploma ar ôl Graddio mewn Astudiaethau Llyfrgell a Gwybodaeth</p> <p>Rhowch ✓ neu x ar gyfer pob un</p> <p>D/B</p>	<p>Mae lefelau staffio wedi parhau'n gyson ond y maent yn her sylweddol ac yn wir yn risg sylweddol i'r gwasanaeth.</p> <p>Mae'r dychweliad hwn yn cynnwys staff sy'n gweithio yn ein uned catalogio a phrynu stoc ar y cyd ar sail 22% (yn seiliedig ar lefelau cyfraniad yr Awdurdod i gyllideb TalNET - 22% i Fôn). Mae'r ffigwr hefyd yn cynnwys 33% ein pennaeth Gwasanaeth sy'n llyfrgellydd cymwys ac sy'n darparu mewnbyn proffesiynol i bob agwedd o'r gwasanaeth.</p> <p>Y mae yna swydd 37 awr ½ gwag sydd wedi bod yn wag am 12 mis.</p> <p>Rydym hefyd wedi parhau i adael allan oriau'r Cydlynnydd Dysgu Gydol Oes. Mae'r aelod staff hwn yn Llyfrgellydd Proffesiynol ac yn aelod o'n tîm Proffesiynol - ond mae, fodd bynnag yn cael ei chyllido drwy'r Adran Addysg ac nid yw ei chyflog yn cael ei dalu allan o'n cyllideb ni. Pe baem yn cynnwys y swydd hon, yna mae ein ffigyrau yn 0.35 a 24.33 yn olynol.</p> <p>Mae 4 o'n llyfrgelloedd yn cael eu staffio'n gyfan gwbl ar sail un aelod o staff tra bod tair arall gydag un aelod o staff ar adegau yn ystod yr amserlen wythnosol.</p> <p>ii) Rydym yn dîm proffesiynol bychan o 5 Llyfrgellydd Proffesiynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rheolwr Gwasanaeth Llyfrgell • Llyfrgellydd plant a phobl ifanc • 2 Llyfrgellydd Cymunedol • 1 llyfrgellydd dysgu gydol oes (dim o'r gyllideb ganolog) <p>Mae'r Llyfrgellydd Cynorthwyol Plant a Phobl Ifanc yn ysgrifennu ei thraethawd MSc (rydym wedi derbyn cyllid CyMAL am flwyddyn gyntaf yr astudiaeth).</p> <p>(iii) Mae gan ein Pennaeth Gwasanaeth hefyd gymwysterau proffesiynol Diploma mewn llyfrgellyddiaeth, MCILIP.</p> <p>(iv) Nid yw'r Gwasanaeth yn defnyddio staff sy'n gwirfoddoli ar hyn o bryd.</p>

	<ul style="list-style-type: none">• Yn darparu hyfforddiant parhaus ar gyfer y gwirfoddolwyr• Yn darparu goruchwyliaeth addas ar gyfer gwirfoddolwyr• Yn bwriadu cyrraedd statws achrededig er mwyn cwrdd â gofynion y Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol ar gyfer rheoli Gwirfoddolwyr a Buddsoddi mewn Gwirfoddolwyr		
--	---	--	--

Safon Fframwaith 4		Perfformiad ar Fawrth 31 2013	Hunan-asesiad yr awdurdod
9	Dylai awdurdodau nodi:		Llyfrgell Llangefni: £7,823 – tystysgrif terfynol y contract adnewyddu adeilad. Roedd cymorth grant i'w gael ar gyfer y cynllun ond roedd y gwariant hwn yn cael ei gyllido gan y Cyngor.
	(i) Eu buddsoddiad cyfalaf yn y flwyddyn (gan gynnwys gwasanaethau teithiol)		Llyfrgell Porthaethwy: £2,048 – tâl cadw – hefyd yn waith sy'n cael ei gyllido gan y Cyngor.
	(a) o gyllid yr awdurdod	£9,871	
	(b) o ffynonellau allanol	£ D/B	
	<i>Rhowch sylwadau ar ffynonellau o unrhyw fuddsoddiad cyfalaf allanol yn y golofn Hunan-asesiad yr awdurdod</i>		
(ii) Y gwariant ar waith cynnal a chadw fesul 1,000 o drigolion, gan gynnwys unrhyw daliadau a wneir gan y gwasanaeth llyfrgell i dalu am gostau a godir yn ganolog am ddefnyddio adeiladau fel mannau gwasanaeth	£1,128		
(iii) Eu bod wedi cynnal y canlynol	Rhowch ✓ neu x Dyddiad yr arolwg		iii) Mae'r Gwasanaeth Eiddo yn bwriadu cynnal arolwg o 20% o holl eiddo'r Cyngor bob blwyddyn i sicrhau bod pob eiddo'n cael ei ail-arolygu o fewn cyfnod o 5 mlynedd.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ arolwg o gyflwr yr asedau ar un achlysur yn ystod y cyfnod o bum mlynedd rhwng Mawrth 2009 ac Ebrill 2014 ▪ awdit anabledd ar yr adeiladau llyfrgell ar un achlysur yn y cyfnod o bum mlynedd rhwng Mawrth 2009 ac Ebrill 2014 	✓ Dyddiad yr awdit		Amlwch 19/12/08 Benllech 6/5/09 Caergybi 9/6/09 Rhosneigr 3/6/09 Biwmares 9/6/09 Llangefni 8/10/10 Porthaethwy 23/1/11 Moelfre 29/11/11 Cemaes 25/5/2012 Niwbwrch - eiddo ar rent ond yr adeilad wedi ei ailwampio yn 2009.
(iv) Cyfanswm y gofod cyhoeddus a ddarperir gan fannau gwasanaeth yr awdurdod llyfrgell fesul 1,000 o drigolion. Y Safon Dangosol yw 27 metr sgwâr	2004		
(v) Unrhyw wariant cyfalaf arall ar y gwasanaeth llyfrgell yn ystod y flwyddyn nad oedd yn ymwneud â'r adeilad	Metr sgwâr 28		
<i>Nodwch natur y gwariant yn y golofn Hunan-asesiad yr awdurdod</i>	£0		Ystyrir bod adeiladau'r Gwasanaeth mewn cyflwr da. Mae 5 o'n llyfrgelloedd wedi eu hadnewyddu'n llawn i safon uchel o dan Fenter Llyfrgelloedd Dysgu Cymunedol CyMAL: ni ellir gor-bwysleisio effaith y rhaglen hon o adnewyddu o ran ei effaith gyffredinol ar gyflwr, ansawdd a defnyddioldeb ein llyfrgelloedd.

Dangosyddion Cynnydd ar gyfer Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru (DCLICC) 2011-14

Cyfarwyddiadau ar gyfer cwblhau'r daflen hon

Mae angen data yn flynyddol ar gyfer DCLICC 1, 3, 4, 5, 6, 7 ac 8, - mae pob un yn dwyn yr arwydd * er mwyn eglurder. Dylai awdurdodau ddarparu data ar un achlysur yn unig dros y cyfnod o dair blynedd y Fframwaith ar gyfer DCLICC 2 yn dilyn cynnal yr arolwg PLUS (neu'r hyn sy'n cyfateb iddo yn lleol) a phan fydd y canlyniadau'n hysbys.

Nid oes angen sylwadau yn y Dangosyddion Cynnydd hynny lle nad oes data wedi cael ei gyflwyno (a hyd nes y bydd yr arolwg PLUS, neu'r hyn sy'n cyfateb iddo, wedi'i gwblhau, er enghraifft)

Dylai'r awdurdodau hynny nad ydynt yn defnyddio arolwg PLUS yn ei gyfanrwydd ddarparu'r wybodaeth ganlynol yn eu *Datganiad Blynyddol*

- (i) Pryd a chan bwy y cynhaliwyd yr arolwg?
- (ii) Ymhle a sut y cynhaliwyd yr arolwg?
- (iii) Sut y cynhaliwyd y dadansoddiad a chan bwy?
- (iv) Pa gwestiynau a holwyd ar gyfer pob Dangosydd Cynnydd?
- (v) Beth oedd sampl targed yr arolwg a sut y cyfrifwyd ef?
- (vi) Beth oedd y raddfa ymateb?

Dylid cyfyngu'r data i ddau bwynt degol pan fo hynny'n gymwys

	Dangosydd Cynnydd (DCLICC)	Perfformiad blaenorol 2011-12	Perfformiad ar Fawrth 31 2013	Hunan-asesiad yr awdurdod
1*	Y nifer o bobl sydd wedi defnyddio'r gwasanaeth llyfrgell gyhoeddus yn ystod y flwyddyn fesul 1,000 o drigolion	Nifer fesul 1,000 poblogaeth: Ffisegol 3,965 Rhithiol 1,204	Nifer fesul 1,000 poblogaeth: Ffisegol 3,965 Rhithiol 1,204 Digwyddiadau / Gweithgareddau 130	Mae ein hymweliadau ffisegol wedi cynyddu 3% ac mae'r defnydd parhaol o osod targedau yn cael ei weld fel rhywbeth sy'n gyfrifol am gadw'r tueddiad hwn tuag i fyny. Mae ymweliadau rhithiol wedi cynyddu bron i 10%. Mae'r gwasanaeth yn cymryd rhan weithredol mewn cyfleon cyfryngau cymdeithasol er bod hyn yn cael ei gymhlethu gan gyfyngiadau corfforaethol a diffyg tudalen gyfryngau cymdeithasol benodol i'r gwasanaeth. Mae digwyddiadau a gweithgareddau hefyd wedi cynyddu. Cymerodd bron i 8,000 o blant ran mewn gweithgareddau llyfrgell yn ystod 2012/13.
2	(i) y % o ddefnyddwyr y llyfrgelloedd (oedolion a phlant dan 16 oed) sy'n 'fodlon' neu'n 'fodlon iawn' gyda'r gwasanaeth a ddarperir. <i>Y meincnod ar gyfer y Fframwaith fel yr hyn fydd yn berfformiad boddhaol yw 90%</i> (ii) y % o oedolion sy'n ystyried fod y dewis o lyfrau sydd ar gael yn eu llyfrgell yn 'dda iawn', yn 'dda' neu'n 'Ddigonol' (iii) y % o ddefnyddwyr dan 16 oed sy'n ystyried fod y dewis o lyfrau sydd ar gael yn eu llyfrgell yn 'Dda' neu'n 'OK'	D/B D/B D/B	D/B D/B D/B	Gweithredwyd PLUS yn ystod 2010-11 (Mawrth). Byddwn yn cynnal yr arolwg eto yn 2013-14. Y lefelau yn 2010-11 oedd i) 95% o ddefnyddwyr llyfrgell sy'n Oedolion a 100% o ddefnyddwyr o dan 16 yn fodlon neu'n fodlon iawn gyda'r gwasanaeth llyfrgell a ddarperir. ii) 99% o oedolion yn meddwl bod y dewis o lyfrau sydd ar gael yn y llyfrgell y maent yn ei defnyddio yn dda iawn, da neu ddigonol. iii) 99% o'r defnyddwyr o dan 16 yn meddwl bod y dewis o lyfrau yn y llyfrgell y maent yn ei defnyddio yn dda neu'n 'OK'.
3*	Y % o'r amser a neilltuwyd ar gyfer defnydd o adnoddau TGaCh cyhoeddus gafodd ei ddefnyddio gan y cyhoedd	43%	46%	Cynnydd o 7% ar y flwyddyn ddiwethaf sydd o bosibl yn adlewyrchu poblogrwydd ein sesiynau cynefino TG. Roedd cynnydd o 7.5 rhwng 2010/11 a 2011/12. Mae'r ffigwr hwn yn cael ei gofnodi gan y system ICAM ac yn cael ei fonitro a'i adrodd yn fewnol bob chwarter. Nid yw'r ffigwr hwn yn cynnwys y sesiynau WiFi. Mae WiFi ar gael mewn 9 o'n llyfrgelloedd ac yn cael ei ddefnyddio'n drwm yn arbennig gan bobl ar eu gwyliau, perchnogion ail gartrefi a myfyrwyr.

4*	Nifer y benthyciadau yn y flwyddyn fesul 1,000 poblogaeth	Nifer fesul 1,000 o boblogaeth 4,844.62	Nifer fesul 1,000 o boblogaeth 4,580.8	Gostyngiad bychan o 5% ar y flwyddyn ddiwethaf. Hynny'n gwyrddroi'r twf yn y flwyddyn flaenorol (10/11/-11/12 lle gwelwyd cynnydd 12%). Mae hyn yn bryder i'r gwasanaeth a bydd dadansoddiad o'r ystadegau yn ceisio nodi unrhyw batrymau y mae angen rhoi sylw iddynt.
----	---	---	--	--

	Dangosydd Cynnydd (DCLICC)	Perfformiad blaenorol 2011-12	Perfformiad ar Fawrth 31 2013	Hunan-asesiad yr awdurdod
5*	Y % o gyfanswm gwariant ar y gwasanaeth llyfrgell a wariwyd ar bwrcasu llyfrau ac eitemau eraill ar gyfer y casgliad cyfan ymhob fformat ac a osodwyd at ddefnydd y cyhoedd	9.88%	10.9%	Cyfanswm gwariant ar brynu llyfrau ac eitemau eraill i'r casgliad = £128,355 Cyfanswm gwariant yr awdurdod ar gyfer gwasanethau llyfrgell = £1,179,816 Mae'n bwysig nodi yr ychwanegwyd at y gronfa lyfrau drwy symud arian o'r gyllideb staffio.
6*	Y % o holl wariant refeniw'r awdurdod a wariwyd ar y gwasanaeth llyfrgell cyhoeddus Yr union swm (mewn £oedd) a godwyd ar y gwasanaeth llyfrgell am wasanaethau canolog	0.80% £196,368	0.85% £196,248	Cyfanswm gwariant refeniw'r awdurdod ar lyfrgelloedd = £1,179,816 Cyfanswm gwariant refeniw yr awdurdod £137,758,000 Cefnogaeth weinyddol y tu allan i gyllideb Staffio'r Llyfrgell = £46,574 Taliadau canolog = £149,674
7*	Y % o holl ddyraniadau gwariant cyfalaf yr awdurdod a wariwyd ar gyfleusterau'r gwasanaeth llyfrgell gyhoeddus yn y flwyddyn hon	(.25%)	0.038%	Cyfanswm gwariant cyfalaf ar lyfrgelloedd = £9,871 Cyfanswm gwariant yr awdurdod ar gyfalaf = £25,427,965
8*	Y gwariant net y flwyddyn hon ar y ddarpariaeth llyfrgell gyhoeddus, gan gynnwys y gweithlu, adnoddau, gwariant refeniw ar adeiladau ac unrhyw ad-daliad gan y gwasanaeth llyfrgell am wasanaethau canolog, fesul 1,000 o drigolion	£15,834	£15,911	Poblogaeth Ynys Môn = 69,913 Cyfanswm y gwariant NET llyfrgell £1,112,397

Adroddiad Blynyddol Ynys Môn 2012-13 Isle of Anglesey Annual Report 2012-13

Maintaining a Valued Service

The Fourth Framework of Welsh Public Library Standards

The year under review is the second under the Welsh Government's Fourth Framework of Welsh Public Library Standards. The Framework is operational for a three-year period from April 2011 to March 2014; its focus is on the maintenance of core library services in what is recognised as a challenging period for the public sector. The benchmarks and Standards set by this Framework reflect a more limited approach than in the past as the Welsh Government's assessment for the 2011-12 year indicated, but the Government is still seeking reassurance that Welsh public library authorities are endeavouring to carry out their statutory responsibilities in the delivery of the core library service.¹

The requirements

Welsh public library authorities are required to submit an Annual Return – reporting on performance against the Framework's 9 Welsh Public Library Standards and 8 Welsh Public Library Performance Indicators – in early summer each year. This is considered by a panel of assessors, including a peer review reference Group, drawn from among senior service managers in the sector, assisted by independent external expertise.

The authority's Annual Return for 2012-13, which was submitted by the authority in accordance with the stipulated requirements, has now been considered by the assessors.

This report – issued by CyMAL: Museums Archives and Libraries Wales, the division of the Welsh Government with responsibility for administering the Framework – represents the considered view of the assessors on the authority's performance in 2012-13.

The authority's scrutiny of performance and its response to the Government's previous assessment

The report on the authority's performance against the Framework of Welsh Public Library Standards and Performance Indicators in 2011-12 was scrutinised within the Scrutiny Panel's broader and formal review of the provision of library services already under way. In addition, as part of this review, the Welsh Government's division with responsibility for libraries facilitated a seminar for elected members during which some possible future scenarios for the future of library services in the authority were discussed. Subsequently the authority's Executive decided that the original timetable for

¹ Further information on the Welsh Public Library Standards performance assessment framework is available in the Framework document, *Maintaining a Valued Service*, and its accompanying guide, *How good is your public library service*, which are available online at: <http://wales.gov.uk/topics/cultureandsport/museumsarchiveslibraries/cymal/libraries/wpls/wpls201114/?lang=en>

the review was too constrained, and amended the target date for the completion of the work to September 2013. Performances in respect of the Standards have featured prominently in the review process. It is also noted that there will be elements of public consultation and an equality impact assessment undertaken as part of the review process.

Evidence of service planning

The current Scrutiny Panel review represents a significant and wide-ranging assessment of the future direction of the authority's service planning. The anticipated outcome by September 2013 is the production of a transformation plan for the library service that will also include a timetable for the implementation of its recommendations during the period up to 2016. The authority is placing considerable emphasis on achieving a sustainable model of public library provision, and the Welsh Government will wish to be informed of the main recommendations and proposals and action plan emanating from the review, in the authority's next Annual Return to be submitted in early July 2014.

The Welsh Public Library Standards (WPLS)

The authority's performance against the Welsh Public Library Standards has been assessed as follows. The authority:

- Is achieving 6 of the 9 Welsh Public Library Standards. This is a similar total to that being achieved in 2011-12, but there are changes to some performances within that total.

The provision in WPLS 1 (service points and access to them) has not changed during the year and the requirements are still being met. Similarly, the authority's services to library users with special requirements (WPLS 2) are also still meeting the requirements of the Standard, and it is noted that a significant percentage of the authority's books and materials fund is expended on providing specialist reading materials. ICT facilities and services provided for those with specialist needs are also of a very satisfactory order. The authority has increased its opening hours (WPLS 3 - opening hours and delivery of scheduled services) within its current budget allocation, in order to open libraries earlier in the day, and this is commendable. Scheduled services were also delivered within the targets set by the Standard, but it is noted that some emergency closures were necessary during the year for the first time due to the inability of the service to provide cover for staff sickness. The low staffing levels are already affecting operational effectiveness it would appear. General ICT provision in the authority's libraries meets the stipulated requirements in full (WPLS 4 – ICT facilities and services).

Despite reductions in expenditure on the acquisition of books and materials, the target levels of stock additions were met in WPLS 5 (annual acquisitions) during the year. It appears that underspends from other areas of the library service budget in 2012-13 enabled the service to achieve this performance, but there is little confidence that it can be

maintained at levels that meet the requirements of the Standard in future. In WPLS 7 (delivery of requests to users), taking survey data submitted into account (given issues over calculating performance by means of the library management system), the assessors decided that the requirements of this Standard were being met.

- Is partly meeting the requirements of a further 2 Standards.

In WPLS 6 (annual expenditure on books and materials) the impact of a sequence of reductions in the resources allocated to the purchasing fund is all too apparent. The target for the purchase of materials and children is met as are all the other sections of the Standard, but the allocation given to the purchase of books and materials for adult users is now considerably below the required level. Some element of redistribution between allocations to adult and children's purchases has taken place, but the service has identified services to children and young people as a priority and would not wish to reduce expenditure on such materials further. It is noted that a further £10,000 reduction is being made to the book fund, and it is clear that performances which are currently largely satisfactory in this Standard will inevitably decline.

In WPLS 9 (buildings and space) the authority is meeting the indicative Standard for space, it has carried out condition surveys on all its buildings in accordance with its planned programme, and all buildings are in good order following a significant recent refurbishment programme. However, the authority has not yet completed the full requirements in relation to disability audits, which were last completed in 2004.

- Is not meeting the requirements of WPLS 8 (staffing). Even though the service was being managed by an appropriately qualified person at the time the Return was submitted, the two main targets of the Standard are not being met by some margin, as was the case in 2011-12. The total staffing establishment is among the smallest in Wales and the proportion of professional staff is also low. There are clear signs of operational difficulties in this area, and the service review currently being undertaken needs to consider this matter very carefully as part of the transformation plan that is to be issued for the service. Lack of human resource capacity could well undermine the authority's service transformation plans and aspirations for its library service. This is a matter drawn to the attention of the authority on previous occasions in the Welsh Government's reports on its library service provision.

For the purpose of comparing performance with that of other Welsh public library authorities, the average number of Standards being met by all authorities in 2012-13 was 6, the highest number achieved was 8, and the lowest 3. Ynys Môn's performance is therefore comparable with others in Wales.

The Welsh Public Library Performance Indicators (WPLPI)

The Framework also asked library authorities to report against 8 Performance Indicators; many of these are comparable with figures reported under the third framework (2008-11), and it is therefore possible for authorities to identify certain trends in service performances.

The following table lists the authority's reported performances alongside Welsh average performances. The authority should reflect on these comparisons, and on the assessors' comments below, in its scrutiny of service performances. Performances against WPLPI 2, which requires surveys to be undertaken during the course of the Framework, will be assessed in the final year.

WPLPI		Authority Performance	Welsh Average
1	Use (physical / virtual visits, attendance at events) of service (per 1,000 population)	5548	5754
3	% take-up of public access PCs	46%	40.14%
4	Annual issues (per 1,000 population)	4581	4516
5	% of total authority library expenditure spent on the purchase of library stock	10.9%	13.16%
6	% of total authority revenue expenditure spent on the public library service	0.85%	0.91%
7	% total authority capital allocations spent on public library facilities	0.038%	0.42%
8	Net expenditure on public library provision (per 1,000 population)	£15911	£16176

In general there are some encouraging improvements in some reported Indicator performances in 2012-13 compared to those achieved in 2011-12. User numbers are slightly higher (WPLPI 1) as are use levels of ICT (WPLPI 3), which would appear to vindicate the authority's recent investment in its buildings and facilities modernisation programme. The percentage of total library service expenditure spent on books (WPLPI 5) is also slightly higher, but this may be because the resources saved from keeping posts vacant were transferred into the book fund, and could therefore only be a temporary improvement. The authority's overall allocation of revenue funding to the library service has also increased (WPLPI 6), but the Return does not explain how this has been achieved. Neither is any explanation provided for the rise in overall expenditure on providing a library service (WPLPI 8) at a time when the service was required to make significant cuts in its expenditure.

In those areas where performances have declined – such as annual issues (WPLPI 4), the service is already conducting an analysis of the causes, but it is possible that steadily declining expenditure on materials and books for adult users is having a very negative effect on the expectations and perceptions of users.

Concluding remarks

There is little evidence of progress in these overall performances and there is some cause for concern that current performances will be difficult to sustain during the final year of the fourth Framework of Welsh Public Library Standards. It appears unlikely that the authority will achieve more Standards before March 2014, and may lose ground in respect of one area (the purchase of books and materials) where levels of investment have been diminishing on a regular basis. It is also possible that this will impact on other related performance areas.

As noted above, the Welsh Government will consider carefully the outcomes and proposals of the current review of library service in Ynys Môn, and the manner in which the authority will propose to transform its library service, particularly the likely impact on performances in respect of the Welsh Public Library Standards Framework.